

Fordeel ved denne Lovgivning. — Jeg har havt meget ondt ved at bevare den strenge juridiske Tro, at der skulde 3 Instanser til for at finde ud af, hvad der var Ret i en Sag; jeg har ogsaa bestandig været noget vantro i den Retning, at det skulde være urigtigt, at en Dommer prøver paa at opnaae Forlig. Jeg troer ikke, at der kan opstilles saadanne Grundfættninger som dem, man paa den Maade har lært og troet paa, at der nemlig skulde være absolut være 3 Instanser, og at det skulde være absolut galt, at en Domstol først prøvede Forligsmægling. Dersom man vil tage de kjøbenhavnske Domstole, under hvilke Forligsvæsenet er henlagt, vil man see, at forholdsvis forliges en utrolig Mængde Sager der, forholdsvis maafløe mange flere end i Forligelsescommissionen, der dog ikke har Andet at bestille. — Der er et Hovedpunkt i denne Sag, som jeg skal tillade mig at behandle med et Par Ord, navnlig fordi dette Punkt er saa særdeles afvigende fra hvad vor Proceslovgivning hidtil har kjendt. Jeg mener derved Punktet om Beviset. Jeg kan i en Henseende være enig med Udskafstet angaaende Reglerne for Beviset, men i en anden Henseende maa jeg aldeles misbillige det. Efter Lovudkastet skal Sørensen afgjøre, hvem der har at føre Beviis, og tillige naar Beviset skal føres; dette troer jeg er en rigtig og fornuftig Bestemmelse. Der er ikke noget Parti i den gjældende danske Proceslovgivning, der i den Grad udhæler Sagerne og i den Grad besværer Parterne som Beviisvæsenet. Parterne skulle udfinde, paa hvem Beviisbyrden hviler, men i vor Lovgivning have vi, saa at sige, ingen Regler om Beviisbyrden, og det er meget vanskeligt af systematiske Betragtninger at udfinde, i en enkelt given Sag, hvem Retten vil ansee for Beviisfører. Deraf følger, at naar en Part fører Vidner, saa synes den anden Part, at han, for at han ikke skal stilles af Nummer 1., ogsaa maa føre Vidner, og dette tager da en uendelig Tid. Ja, — det er en bogstavelig Sandhed, — hele Nar kunne gaae hen med lutter Vidnesførsel, uden at Parterne i Grunden vide, hvem af dem der skal føre Beviset; naar man da skal have Dom i Sagen, veier Retten disse to modstaaende Punkter Bevise,

som man faaer stablet op paa Bordet, og saa faaer man endda ofte slet ikke at vide, hvem der har været Beviisføreren, men det hedder ofte: „Saa vidt Retten skjønner“; — det bliver ved et Skjøn. Men dette kunde man dog forebre, at hver Part fik at vide, om Lovgivningen paabyrder ham eller Modparten at føre Beviset. Naar nu dette Lovudkast gaaer den mobfattede Vej, saa siger jeg, at Sagerne træneres ikke, og at Parterne besværes ikke heller; thi de faae at vide af Retten, naar og hvorledes de skulle føre Beviis. Foraa vidt er jeg enig med Lovudkastet. Jeg anseer det for et uhyre Fremskridt i vort Processvæsen, at denne Paragraph er kommen ind i dette Lovudkast, og jeg er overbevist om, at de følger, som dens Anvendelse i Livet vil have, villegjøre, at der fra alle Sider vil hystres Ønske og Begjæring om at faae vort Beviisvæsen i Henseende til de øvrige Retter, ordnet paa samme Maade. — Den anden Deel, som Lovudkastet indeholder angaaende Beviisvæsenet, kan jeg derimod ikke billige; jeg troer ikke, at den er rigtig. Det er nemlig Bestemmelsen om, at naar der skal føres Beviis i en Sag, og Sørensen afgiver Kjendelse for, at den eller den Part skal føre Beviset, saa kan denne Kjendelse indankes for Højesteret. Det anseer jeg for absolut galt; vi have ikke i vor Lovgivning hidtil kjendt, at en saadan foreløbig Kjendelse kunde appelleres til en høiere Ret og derved paabyrde forøgede Omkostninger og standse Sagens endelige Paakjendelse. Jeg kan ikke see, at der kan være Noget iveien for, at en saadan Kjendelses-Appel bliver beroende, til hele Sagen bliver afgjort, og at den da, ligesom alle andre præliminaire Kjendelser i Sager, prøves af Højesteret. Dersom Højesteret finder, at Sørensens Kjendelse er urigtig, saa vil Højesteret annullere Dommen og henvisse Sagen til ny Behandling; det er en Fremgangsmaade, som bruges nu, og som jeg troer ogsaa vil være meget rigtig her. Jeg maa nemlig bemærke, at den Procesmaade, som her foreslaaes, vel i Henseende til Gebyrerne vil være billigere for Parterne end den hidtilværende Procesmaade, fordi den bliver hurtigere; men jeg troer paa den anden Side, at Sagførerbetalingen vil blive betydelig høiere, efter denne